

uživajmo v zdravju
S PREHRANO IN TELESNO DEJAVNOSTJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

Projekt
UŽIVAJMO V ZDRAVJU

**Izvedba aktivnosti s strani občin v sklopu pilotnega
testiranja skupnostnega pristopa**

POVZETEK UGOTOVITEV

Ljubljana, 2016

Izvedba aktivnosti s strani občin v sklopu pilotnega testiranja skupnostnega pristopa

POVZETEK UGOTOVITEV

Avtorji:

- asist. Petra Klanjšek,
- doc. dr. Mateja Lorber,
- izr. prof. dr. Gregor Štiglic,
- izr. prof. Dr (Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske) Majda Pajnikihar.

Izdajatelj: Univerza v Mariboru, Fakulteta za zdravstvene vede

Kraj in leto izdaje: Maribor, 2016

Za vsebino posameznega poglavja so odgovorni njegovi avtorji.

Dokument je nastal v okviru projekta "Celostni inovativni model za zagotavljanje zdravega življenjskega sloga, s poudarkom na prehranjevanju, gibanju, preprečevanju in obravnavi debelosti pri otrocih, mladostnikih ter odraslih in zmanjševanju neenakosti v zdravju", akronim projekta »UŽIVAJMO V ZDRAVJU« s finančno podporo Norveškega finančnega mehanizma. Za vsebino tega dokumenta je odgovoren izključno Nacionalni inštitut za javno zdravje in zanj v nobenem primeru ne velja, da odraža stališča nosilca Programa Norveškega finančnega mehanizma.

Vodja projekta: Irena Simčič, Zavod RS za šolstvo

vodilni partner projekta

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

projektni partnerji

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za šport

2 Institut
"Jožef Stefan"
Ljubljana, Slovenija

Univerza v Ljubljani
Pedagoška fakulteta

Fakulteta za zdravstvo
Jesenice

Fakulteta za zdravstvene vede

KAZALO

KAZALO	3
1. UVOD	4
2. METODOLOGIJA	5
3. REZULTATI	6
3.1 DESKRIPTIVNA ANALIZA	6
3.1 ANALIZA ODPRTIH VPRAŠANJ PO AKTIVNOSTIH	9
4 ZAKLJUČEK IN DISKUSIJA	10
PRILOGE	NAPAKA! ZAZNAMEK NI DEFINIRAN.

1. UVOD

Cilj projekta Uživajmo v zdravju (v nadaljevanju UVZ) je razvoj algoritma delovanja in sodelovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih pri delu z otroci in mladostniki na področju zdravega načina življenja (s poudarkom na telesni dejavnosti in zdravi prehrani) in preprečevanju debelosti, in sicer po konceptu skupnostnega pristopa. Namen projekta UVZ je vzpostavitev dobrih medsebojnih povezav in sodelovanja med šolstvom, primarnim zdravstvom na vseh nivojih (nacionalnem, regionalnem in lokalnem) in lokalno skupnostjo.

Namen pričujočega dokumenta je prikazati dejavnosti občin v sodelovanju z drugimi zavodi tekom pilotnega testiranja, da bi se ugotovilo, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene ter ali so se ob tem predstavniki občin srečevali s kakršnimi koli težavami oz. ovirami.

Na osnovi dokumenta »*Algoritem delovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih po konceptu skupnostnega pristopa*« je bil tako sestavljen spletni vprašalnik in posredovan koordinatorjem na vključenih občinah. Spletno anketiranje je potekalo od 21. do 31. oktobra 2016.

Namen spletnega vprašalnika je bil oceniti dejavnosti, ki so bile izvedene tekom pilotnega testiranja in ugotoviti, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene ter ali so se ob tem občine srečevale s kakršnimi koli težavami.

2. METODOLOGIJA

Zbiranje podatkov je temeljilo na neeksperimentalni, kvantitativni in kvalitativni metodi raziskovanja.

E-vprašalnik za občine, je bil s strani Univerze v Mariboru Fakultete za zdravstvene vede posredovan koordinatorjem oz. kontaktnim osebam sodelujočih občin dne 21. 10. 2016. Anketiranje je bilo izvedeno preko prosto dostopne spletne aplikacije www.1ka.si, zbiranje odgovorov pa je bilo zaključeno 31. 10. 2016.

E-vprašalnik za občine (Priloga 1) je bil razvit na osnovi algoritma delovanja in sodelovanja različnih deležnikov v lokalnih preventivnih timih pri delu z otroci in mladostniki na področju zdravega načina življenja (s poudarkom na telesni dejavnosti in zdravi prehrani) in preprečevanju debelosti, in sicer po konceptu skupnostnega pristopa. E-vprašalnik je vseboval 8 vprašanj. V prvem vprašanju so anketiranci opredelili občino, ki so jo v projektu zastopali. Sledila so vprašanja o izvajanju dejavnosti občin v sodelovanju z drugimi zavodi tekom pilotnega testiranja, da bi se ugotovilo, ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene ter ali so se ob tem občine srečevali s kakršnimi koli težavami/ovirami. Vprašalnik je tako vseboval vprašanja dihonomnega tipa (da/ne), izbirna vprašanja (možen je bil en odgovor) in vprašanja odprtega tipa.

Anketni vprašalnik je bil poslan na 15 elektronskih naslovov koordinatorjev občinskih timov z občin, ki so bile vključene v pilotno testiranje skupnostnega pristopa.

Podatki so se v prvem tednu novembra 2016 na Univerzi v Mariboru Fakulteti za zdravstvene vede obdelali s pomočjo spletne aplikacije www.1ka.si. Zaradi majhnega vzorca smo lahko celotno opisno statistiko izvedli kar znotraj zgoraj omenjene spletne aplikacije.

Povzetek ključnih ugotovitev je predstavljen v naslednjem poglavju.

3. REZULTATI

3.1 Deskriptivna analiza

Vprašalnik je izpolnilo 11 predstavnikov naslednjih osmih občin: Kamnik, Kočevje, Kranj, Nova Gorica, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Vojnik in Kanal ob Soči. Kljub temu, da smo poziv k izpolnjevanju vprašalnika poslali samo koordinatorskim, se je zgodilo, da smo iz treh občin (Kamnik, Nova Gorica in Kanal ob Soči) prejeli 2 izpolnjena vprašalnika.

Anketirancem smo najprej postavili naslednje vprašanje: »Vaša občina je vključena v pilotno testiranje skupnostnega pristopa (tj. sodelovanja med vzgojno-izobraževalnimi institucijami - VIZ, zdravstvenim domom - ZD in občino), katerega namen je krepitev zdravega življenjskega sloga otrok in mladostnikov. Prosimo navedite, kolikih skupnih koordinativnih sestankov/srečanj ste se udeležili (tj. sestanki, na katerem ste bili prisotni predstavniki OBČINE, ZD, predstavnik z VIZ)«.

Na vprašanje je odgovorilo 11 (100 %) predstavnikov osmih občin, ki so se v povprečju udeležili 3,1 (SD 0,94) sestanka. Predstavniki občin sporočajo, da so se minimalno udeležili dveh skupnih koordinativnih sestankov oz. srečanj in največ petih. Vsaj štirih sestankov, kot je priporočal algoritem, so se udeležili trije (27,3 %) anketiranci.

Sledilo je vprašanje »Ali se vam zdi sodelovanje in komuniciranje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (VIZ) in zdravstvenim domom pomembno za spodbujanje zdravega življenjskega sloga otrok in mladostnikov?«.

Na vprašanje je odgovorilo vseh 11 (100 %) predstavnikov občin. Vsi predstavniki so potrdili, da je sodelovanje in komuniciranje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (VIZ) in zdravstvenim domom pomembno za spodbujanje zdravega življenjskega sloga otrok in mladostnikov.

Na vprašanje o pripravi kataloga informacij o dejavnosti na področju promocije zdravja (Tabela 1) je odgovorilo 11 (100 %) predstavnikov občin. Sedem (64 %) od 11 predstavnikov je sporočilo, da so pripravili katalog informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja. Štirje (36 %) predstavniki so sporočili, da na občini niso pripravili kataloga informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja. Na vprašanje odprtega tipa, kjer smo pričakovali pojasnilo o tem zakaj katalog informacij ni bil pripravljen, žal nismo dobili nobenega odgovora.

Tabela 1: Priprava kataloga informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja v občinah.

4. Ali ste na občini pripravili katalog informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja?			
Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
1 (Da)	7	64%	64%
2 (Ne)	4	36%	36%
Skupaj	11	100%	100%

Na vprašanje »Ali ste na občini poskrbeli za informiranje koordinatorjev drugih preventivnih timov (tj. preventivnega tima v VIZ in preventivnega tima v ZD) v zvezi z organiziranimi dejavnostmi na področju promocije zdravja, ki so že na voljo v lokalni skupnosti?« je odgovorilo deset (91 %) predstavnikov občin. Osem (73 %) predstavnikov občin je odgovorilo, da so poskrbeli za informiranje koordinatorjev drugih preventivnih timov (tj. preventivnega tima v VIZ in preventivnega tima v ZD) v zvezi z organiziranimi dejavnostmi na področju promocije zdravja, ki so že na voljo v lokalni skupnosti. Dva (18 %) predstavnika občine sta negativno odgovorila na to vprašanje, en predstavnik pa ni podal odgovora na to vprašanje. V Tabeli 2 je prikazan tudi odstotek vseh veljavnih odgovorov (t.j. samo tistih, ki so odgovorili na to vprašanje).

Tabela 2: Skrb občine za informiranje koordinatorjev drugih preventivnih timov (tj. preventivnega tima v VIZ in preventivnega tima v ZD) v zvezi z organiziranimi dejavnostmi na področju promocije zdravja, ki so že na voljo v lokalni skupnosti

5. Ali ste na občini poskrbeli za informiranje koordinatorjev drugih preventivnih timov (tj. preventivnega tima v VIZ in preventivnega tima v ZD) v zvezi z organiziranimi dejavnostmi na področju promocije zdravja, ki so že na voljo v lokalni skupnosti?			
Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
1 (Da)	8	73%	80%
2 (Ne)	2	18%	20%
Skupaj	10	91%	100%

Na vprašanje »Ali ste projekt uspeli promovirati na lokalni ravni preko lokalnih javnih občil (spletna stran, lokalni časopis ipd.)?« je odgovorilo Deset (91 %) predstavnikov občin. Osem (73 %) predstavnikov občin je pritrdilno odgovorilo, da so projekt uspeli promovirati na lokalni

ravni preko lokalnih javnih občil (spletna stran, lokalni časopis ipd.). Dva (18 %) predstavnik občin menita, da niso uspešno promovirali projekta na lokalni ravni preko javnih občil.

Tabela 3: Uspešnost promoviranja projekta na lokalni ravni preko lokalnih javnih občil (spletna stran, lokalni časopis ipd.)

6. Ali ste projekt uspeli promovirati na lokalni ravni preko lokalnih javnih občil (spletna stran, lokalni časopis ipd.)?			
Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni
1 (Da)	8	73%	80%
2 (Ne)	2	18%	20%
Skupaj	10	91%	100%

Na vprašanje »Ali ste se pri svojem delu srečevali s kakršnimi koli težavami/ovirami?« je odgovorilo devet (82 %) predstavnikov občin. Vsi so odgovorili, da se niso srečali s kakršnimi koli težavami/ovirami pri svojem delu.

3.1 Analiza odprtih vprašanj po aktivnostih

Vprašalnik za občine je vseboval tudi pet vprašanj odprtega tipa, žal pa so predstavniki občin odgovorili na le dve takšni vprašanji.

Prvo vprašanje na katero so predstavniki občin odgovorili se je nanašalo na način na katerega so občine promovirale projekt Uživajmo v zdravju. Na vprašanje je odgovorilo šest (55 %) predstavnikov občin. Dva predstavnika občin sta odgovorila, da so projekt promovirali preko spletnih strani in lokalnih časopisov. Ostali predstavniki občin so navedli, da so projekt promovirali na naslednje načine: objava letakov, objava na občinski spletni strani, objava v lokalnem glasilu, objava na socialnem omrežju, radio, pošiljanje obvestil medijem, ipd.

Drugo vprašanje odprtega tipa na katerega so odgovorili predstavniki občin je omogočalo podajo splošnih komentarjev, ki so se navezovali na projekt Uživajmo v zdravju. Dva predstavnika občin sta vse sodelujoče v projekt Uživajmo v zdravju pohvalila ter sporočila, da jim je bilo v veselje sodelovati v projektu. Prav tako sta menila, da je pomembno medsebojno sodelovanje institucij, ker se s sodelovanjem lahko več naredi.

4 ZAKLJUČEK in DISKUSIJA

Raziskava predstavlja eno izmed aktivnosti na področju analize stanj in ocen potreb na področju zdravega življenjskega sloga, debelosti in zmanjševanja neenakosti pri otrocih in mladostnikih v VIZ. V izvedeni raziskavi se je želelo ugotoviti kakšne so bile dejavnosti občin v sodelovanju z drugimi zavodi tekom pilotnega testiranja, ter ali so bile načrtovane dejavnosti izvedene, v kakšni meri so bile izvedene ter ali so se ob tem občine srečevali s kakršnimi koli težavami/ovirami.

Z izvedeno raziskavo smo pridobili delni vpogled v izvajanje aktivnosti občin v sodelovanju z drugimi zavodi tekom pilotnega testiranja na področju prehrane in gibanja v nekaterih VIZ. Rezultatov raziskave sicer ne moremo posploševati zaradi majhnega vzorca sodelujočih občin. Jaz bi to zapisala drugače. Ugotovljeno je bilo, da so se predstavniki občin redno srečevali na koordinativnih sestankih. V povprečju so bili prisotni na treh sestankih od štirih načrtovanih. Prav tako vsi sodelujoči predstavniki občin menijo, da je sodelovanje in komuniciranje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (VIZ) in zdravstvenim domom pomembno za spodbujanje zdravega življenjskega sloga otrok in mladostnikov. Na podlagi rezultatov raziskave se je tudi ugotovilo, da je več kot polovica sodelujočih občin pripravila katalog informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja. Predstavniki občin menijo, da so poskrbeli za informiranje koordinatorjev drugih preventivnih timov (tj. preventivnega tima v VIZ in preventivnega tima v ZD) v zvezi z organiziranimi dejavnostmi na področju promocije zdravja, ki so že na voljo v lokalni skupnosti. Velik odstotek anketiranih (73 %) je pritrdilno odgovoril, da so projekt uspeli promovirati na lokalni ravni preko lokalnih javnih občil (spletna stran, lokalni časopis ipd.). Dodatno so občine promovirale projekt Uživajmo v zdravju preko letakov, na občinskih spletnih straneh, v lokalnih glasilih, na socialnih omrežjih, radiu, ipd.

Na podlagi spletne ankete ugotavljamo, da se predstavniki občin niso srečali s težavami oz. ovirami pri svojem delu. Prav nasprotno le-ti sporočajo, da jim je bilo v veselje sodelovati v projektu. Prav tako so predstavniki občin vse sodelujoče v projektu Uživajmo v zdravju pohvalili. Analiza vprašalnika je pokazala v kolikšni meri so bile predlagane aktivnosti izvedene in nakazala na ovire za izvedbo le-teh. Z vprašalnikom tudi nismo dobili vseh zelenih odgovorov – kot npr. razlogov zakaj aktivnosti priprave kataloga informacij o dejavnostih v lokalni skupnosti na področju promocije zdravja niso bile izvedene. Kot je bilo zastavljeno že ob začetku projekta, je fazi anketiranja sledila še izvedba fokusnih skupin, kjer smo želeli izvedeti tudi takšne podrobnosti.